

FRÉNK VAN DER LINDEN

Frénk van der Linden is freelance journalist. Hij werkt(e) onder meer voor de radio (*Kunststof*), televisie (*Brandpunt*) en de *Volkskrant* en publiceert talloze interviews, reportages en documentaires. In 2014 werd Van der Linden genomineerd voor de interview-Tegel, de prijs voor het beste vraaggesprek van het jaar: een ontmoeting met schrijver Tommy Wieringa, in de serie *Mijn moeder en ik*.

Ben Vriesema is
hoofdredacteur van
Kleio.

WELK NUT HEEFT GESCHIEDENIS VOLGENS U?

Journalistiek is de eerste, ruwe schets van geschiedenis. Ik herinner me wat ik eind jaren zeventig noteerde toen nieuwe studenten op de media-academie in Utrecht moesten uitleggen waarom ze voor die opleiding hadden gekozen: 'Het verspreiden van goede, evenwichtige informatie draagt bij aan een rechtvaardigere wereld.'

WELKE HISTORISCHE STUDIE OF WELKE HISTORISCHE ROMAN MAAKTE DE MEESTE INDRUK OP U?

Dispatches (Verslagen uit Vietnam) geschreven door Michael Herr. Zelden of nooit las ik geëmotioneerder een boek. Daarin zijn de guerillastrijd en de vergeefse inspanningen van VS-militairen in de Zuidoost-Aziatische jungle bijna tastbaar, ruikbaar, hoorbaar. Er zijn historici die zeggen dat de beëindiging van de Vietnamoorlog niet in de laatste plaats is te danken aan dergelijke reportages van moedige Amerikaanse journalisten. Hadden mijn vakgenoten en ik vandaag de dag nog maar zoveel invloed...

De Britten slaan een aanval van de Franse cavalerie af tijdens de Slag bij Waterloo. Schilderij van Félix Philippoteaux uit 1874, collectie Victoria and Albert Museum, Londen.

KUNT U ZICH NOG VEEL HERINNEREN VAN DE GESCHIEDENISLESSEN OP DE MIDDELBARE SCHOOL?

Meester Vellekoop vertelde in de tweede klas van de mavo – ik ben een 'stapelaar' – zo begeistert over de Slag bij Waterloo en de laatste dagen van Hitler dat ik het gevoel kreeg persoonlijk door hem terug in de tijd gesleept te worden. De kogels floten me om de oren, ik had het niet willen missen.

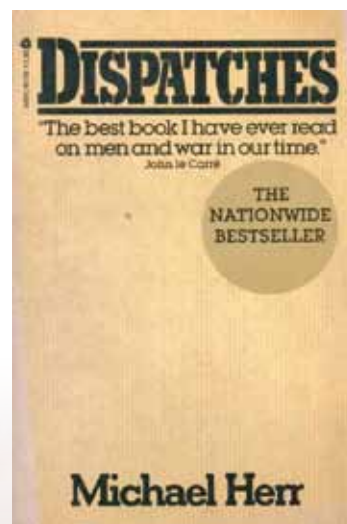

FOTO: BEN KLEIN

'Volgens mij is de opdracht van geschiedenis de samenhang van de dingen te laten zien'

WAT IS VOLGENS U HET BELANGRIJKSTE IN HET GESCHIEDENISONDERWIJS?

Leerlingen bijbrengen dat we letterlijk en figuurlijk uit anderen voortkomen. Uit helden en schoften, uit zwart en wit. Als het goed is, beseffen we daardoor dat we verbonden zijn met Jan en alleman. Het kan leiden tot empathie, tot mededogen.

WELKE HISTORISCHE PERIODE SPREEKT U HET MEESTE AAN?

Ik heb een fascinatie voor breuklijnen: voor steden die tussen twee culturen in liggen, voor historische gebeurtenissen op de rand van een nieuw tijdperk. Als verslaggever maakte ik in het voorjaar van 1989 op het Plein van de Hemelse Vrede in Beijing de massale betogingen tegen de Chinese dictators mee. Dat protest eindigde weliswaar in een bloedbad, maar ik ben ervan overtuigd dat we op een dag zullen vaststellen: toen begon de tergend langzame democratisering van de Volksrepubliek.

DENKT U DAT DE HISTORISCHE CANON NUT HEEFT VOOR HET GESCHIEDENISONDERWIJS?

Alles wat kan bijdragen aan historisch bewustzijn verwelkom ik. Maar geschiedenis is geen verhaal dat hinkstapspringt van Grote Figuur naar Gigantische Veldslag. Geschiedenis is fluïde, het zijn juist de vloeiende overgangen van het één naar het ander die zo fascinerend en leerzaam zijn. Volgens mij is de opdracht van geschiedenis de samenhang van de dingen te laten zien.

WAT IS DE MEEST RECENTE 'HISTORISCHE SENSATIE' DIE U HEBT GEHAD?

In Ariel, een nederzetting op de door Israël bezette Westelijke Jordaanoever, woont de oorspronkelijk Nederlandse Jodin Hella Hartmann. Ik volg haar al ruim dertig jaar. De ene keer ga ik op bezoek als de Golfoorlog woedt, de andere keer als een nieuwe ronde vredesbesprekingen met de Palestijnen begint. We zijn het totaal oneens over de problemen in het Midden-Oosten, maar we mogen elkaar erg, en we voeren een open dialoog. Ergens in een la bij haar thuis ligt het briefje dat haar vader uit de trein gooide, toen hij vanuit Westerbork werd getransporteerd naar Auschwitz, toen hij werd uitgewist.

Carl Bernstein (links) en Bob Woodward (rechts) bij de Washington Post, 1973.

WELKE HISTORISCHE PERSOON SPREEKT U HET MEESTE AAN?

Woodward en Bernstein. De twee verslaggevers van The Washington Post die het Watergate-schandaal onthulden en daardoor president Nixon ten val brachten. Ik ben geïnteresseerder in anti-macht dan in macht. Het verwerven van grote macht is naar mijn idee veel eenvoudiger dan het verwerven van grote anti-macht. Het kwaad vestigt zich makkelijker dan dat het zich laat verdrijven.

● ...EN DE GESCHIEDENIS

WAT IS UW DIERBAARSTE
BEZIT DAT OOK HISTORISCHE
WAARDE HEEFT?

Een horloge dat Chinese militairen kregen die in de lente van 1989 de zogenaamde 'contra-revolutionaire rebellie' op het Tiananmen-plein hadden neergeslagen. Ik kocht het begin jaren negentig in Beijing op de zwarte markt. Ik zou het eerlijk gezegd 'cynisch bezit' noemen: het ding is een beloning voor een misdaad tegen de mensheid.

WELKE HISTORISCHE
PERSONEN HAD U GRAAG WILLEN
INTERVIEWEN?

Nelson Mandela. Om weer een mens van hem te maken. Hij is uitgegroeid tot een pilaarheilige, maar ook hij heeft, waarschijnlijk tot zijn eigen afschuw, geweld gebruikt. Ik zou hem willen vragen hoe hij terugkijkt op zijn strijd tegen de apartheid. Wat had hij anders of beter moeten doen, kunnen doen?

De laatste expeditie van Robert Scott naar de Zuidpool. Op de foto de expeditieleden Wilson, Scott en Oates (staand) en Bowers en Evans (zittend). Foto: Henry Bowers.

FOTO: F. EVELEENS

WAT IS VOOR U EEN BELANGRIJKE LIEU DE MÉMOIRE?

Rotterdam belichaamt voor mij het idee dat je altijd opnieuw kunt beginnen – vanuit het gruis en het stof dat bommen hebben veroorzaakt. Ik ben ook altijd weer ontroerd als ik in de voormalige vertrekhal van de Holland-Amerika Lijn sta. Desnoods vertrek je richting de horizon, daar wacht hoe dan ook een nieuwe wereld, een nieuwe geschiedenis.

WELKE HISTORISCHE FILM HEEFT DE MEESTE INDRUK OP U GEMAAKT?

IJsbergen, gletsjers, witte sneeuwvlakten, scheermesscherpe wind. Robert Scott en zijn ploeg op weg naar de Zuidpool, in een poging die als eersten te bereiken. Als Scott en de zijnen in die witte hel hun doel bereiken, zien ze dat daar een Noorse vlag is geplant. Roald Amundsen is hen voor geweest. Over dat drama zag ik (tien jaar jong) mijn eerste speelfilm, ik rilde alsof ik zelf bij die expeditie van Scott zat.

ALS U MORGEN EEN HISTORISCH
ONDERZOEK ZOU MOGEN BEGINNEN,
WAT ZOU DAN HET ONDERWERP ZIJN?

De vraag waarom de geallieerden in de Tweede Wereldoorlog de spoorlijnen naar kampen als Auschwitz en Sobibor niet hebben gebombardeerd. Waarom lieten ze dat na? Vonden ze Joden, Roma en homo's het redden niet waard? De huidige paus, Franciscus, heeft onlangs met zoveel woorden gezegd dat de mensheid niet mag rusten voordat deze vraag op bevredigende wijze is beantwoord. Begin 2017 wil ik hierover een documentaire uitzenden.

HOE VINDT U DAT GESCHIEDENIS-
ONDERWIJS AAN EEN MIDDELBARE
SCHOOL MOET WORDEN GEDOCEERD?

Zoals meester Vellekoop het deed: filmisch, betrokken, rijk aan details, invoelend. Zo kom je onder de huid van mensen, daar waar ze echt iets leren. ■